

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Égész évre . . . 6 korona.
Egyes szám ára 4 fillér.

MÉGJELENIK HETENKÉNT EGYSZER:
szombaton és egyes rendki-
vüli alkalmakkor.

A VÁROS

SZERKESZTŐSÉG:

Város közlevéltár (városház,
földszint 7. sz. ide küldendő)
a kéziratok.

KIA DÓHIVATAL:

Városi könyvnyomda-vállalat
irodája, ide küldendő az előfizetési díjak és hirdetések.

KÖZIGAZGATÁSI, KÖZMŰVELŐDÉSI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Főszerkesztő: VECSEY IMRE. ♦♦ Felelős szerkesztő: KONCZ ÁKOS.

Kiadótulajdonos: A VÁROSI KÖNYVNYOMDA-VÁLLALAT.

A kivándorlási törvény szentesítése előtt.

A kivándorlásról szóló új törvény a király előtt van szentesítés végett. Széles körben várjuk az új törvény életbelépését, mely a kivándorlásra való csábítás szigorúsítása, a tervezett társadalmi irányítás jótékony és állandó akciójából csak a legjobb eredményt várhatjuk.

Feleltébb szükség van az új törvényre. Az úgynökök mintha vesztüket éreznék, nyűzsögnék. A fővárosi lapok állandóan regisztrálják gyászos munkájukat. A közigazgatási bizottságokhoz az uttelevek kiváltásának nagy szaporodásáról tételenk jelentések.

Pedig, hogy Amerika se fölig téjföl, azt a még mindig nagy számban hazajövő magyarok beszél-lik. Somsich Imre, aki az amerikai kereseti viszonyokat Amerikában tanulmányozta, érdekes adatokat tár föl erről: Azt a munkásnak a kezdő fizetése 1 dollár. Soha se kápráztasson el az összeg senkit, mert ez a legkisebb pénz amerikában, ahol minden drága.

És mit kell ezért dolgoznia? Vasgyárakban: egészen közönséges munkát kap. taligát tol, szenel hord, fűt, tisztogat 10 órán keresztül. Pár hónap múlva már jártasabb lévén a gyári munkákban és miután a munkavezetők az erős és értelmes legényeket jól kifizették, kezdődik csak a mulatság, a pokoli mulatság! Jön a vas- és acélkészítés és öntéshez, ahol 10 percentkét fél lesznek váltva a munkások, hogy meg ne vakuljanak és el ne égjenek, a fehéren izzó folyékony érc munkálásánál. Ezt a munkát 2-3 évnél tovább senki sem bírja, de a legtöbb, ha csak teheti, sokkal előbb hagyja ott azt a tühretetlen kinszenvedést, akármit fizetnek is, mert mi haszna annak a fizetésnek, ha a munka megöli. Ám nem mindeki teheti azt, hogy neki nem tetsző munkát ott hagy. Aki előleget kapott, adóssága van Amerikában, vagy nem jó barátságban van a „boss”-al, munkafelvégőzával, az nem szabadul meg hamar ettől a rettentő munkától. De van még a vas- és acél munkában más munka, az óriási kalapácsnál, a sinek készítésénél, a gépeknél, hol apró részek lesznek készítve. Ott tühretet telen a levegő, könnyűnek látszik az első félórában a munka, de hamar rájön ám a szegény

atyalfi, mire vállalkozott; ha nem vigyáz úgy a munkájára, hogy egész figyelme, szeme, keze mindig ott legyen a munkánál: vagy elrontja a gépet, a vas- vagy acélrészt, amit a gép készít, vagy elveszti kezét, karját, lábát, sőt életét. Egy pillantás másfélé; egy pillanatnyi fáradtság következménye elég, hogy kidobják a gyárból vagy nyomorék lesz. Ehez jön még a fűlsiketítő láрма, a hőség és rossz, piszkos levegő, különösen nyáron. Ilyen körülmények között kénytelen dolgozni, egy mezőgazdasággal foglalkozó ember, ki az amerikai élet gondjaitól agyonspanyargatva, 10-12 órán át szakadatlanul életével játszik! Este hazatérőre fáradtságától remegő testtel, gyulladt szemmel, száraz torokkal, de annyira ideges, hogy első hónapokban alig bír elaludni. Mi marad más hátra, mint szeszszel erőt gyűjteni. Hamar megtalálják a korcsmát. Szép hangzásu nevek, mint Rákóczi, Kossuth-csárda, magyar felirás, magyar korcsmáros, ki mint a pók várja áldozatait; (mert tudja, hogy jönnek, mert nem tudják magukat másként fenntartani; eleinte ritkán jönnek, aztán mind sűrűbben addig, amíg az utolsó centtel, az utolsó magyar honból hozott életerő is elfogyott).

Lesz a megáldott aranyhegyből roskadásig való nyomorúság. És aki angolul nem tud, az sohasem vackarkodik ki belőle.

Miért van mégis, hogy a népképzlet világában Amerika még ma is a mesebeli Eldorádó?

Önnél van, mert igazi amerikai arányokban megcsinálja azt egy hatalmas szervezet: a hajtársaságok, a munkásirodák úgynöki kara amerikai arányokban van fejlesztve és fenntartva. Behálózza ez faluikat és mesés jövő ábrándaival hízalja a nép képzeletét. Pedig maga a tény az, hogy hajójegyre többet költenek a kivándorlók, mint a mennyi az amerikai kereslet fölsőlegéből vissza küldődik. És egy-egy hazaküldött utalványt meny-nyire földuzzaszt értékében a nép fantáziája. Igazán tennünk kell ez ellen. Nagy hazafias kötelesség vár mindannyiunkra.

A vetések állása és a mezőgazdaság állapota.

A földművelésügyi miniszterhez beérkezett gazdasági tudósítók jelentése a vetések állását a következőkben ismerteti:

A január havában és különösen február hó első felében uralkodott tartós hideget gyakran havazás,

majd újabb hidegre és erős fagyra hirtelen enyhe és erős időjárás váltotta fel. E változások folytán a nagy és gyors olvadás (hóé és esővíz) egyes vidékeinken kárt okozott és mivel ezenkívül a patakok, folyók és a Duna is megáradt, sőt néhol ki is öntött, a vetések is itt-ott víz alá kerültek. A sík- és dombvidékek nagy részén (különösen a nyugati vármegyékben) az esővíz és hóé a megfagyott felület folytán nem bírván a talajba behatolni, sem a folyókba idejében lehuzódni, többnyire annak felszínén maradt, mi által nagy kiterjedésű területek (szántóföldek is) az újból bekövetkezett hidegebb és szárazabb fagyos időjárás következtében jégburrok alá kerültek. Hogy ilyen körülmények folytán a különben sem normális vetési állapot jóformán országszerte indokolt panaszokra is ad alkalmat, azt szükségétlen hangsúlyozni. Ahol még hótakaró védi a kikelt vetéseket, ott az állapot megnyugtató, sőt megnyugtató ott is, ahol a hó alatt csirázásban van a mag, míg ott, ahol a vetések nem keltek ki jól, vagy nem csiráztak még, részben majdnem aggasztó a helyzet.

Egyes délvideki vármegyékben, ahol a vetések nagyobbára kikelték, nemcsak türethető, hanem kielégítően is állanak, sőt néhol vannak olyan részek is, ahol a múlt évi hasonló időszaki állapothoz jobban fejlődtek a vetések, szép egyenetlensek és erőteljesek. A királyhágóntúli vármegyék nagyobb részén szintén hó borítja még a vetéseket, itt is eléggé megnyugtató az állapot.

Az eddig beérkezett számbavehető jelentésekből kitűnik tehát, hogy az ország nyugati és északnyugati részei, továbbá az ország északi és északkeleti vármegyéiben és végül az Alföld felsőbb részeiben igen gyengék a kikelt vetések. Minthogy pedig sok helyütt az elvetett mag mindeztől még ki sem kelt, bár a mag a csiraképességét a legtöbb helyütt még tartja, attól lehet félni, hogy a tavasz időszakában a bevetett földet új vetőmaggal kellend igen sok helyütt ellátni. Erre enged következtetni a tavaszi járó búzáknak és a tavaszi rozsok tömeges vásárlása is. Kétségtelen tehát, hogy mielőbb és pedig nagyon kedvező, állandóan enyhe, tavaszi időjárásra volna szükség, hogy a még aránylag kielégítően álló őszi rozs, a kevésbé megfelelő őszi buza, árpa és repace, végül a lőhere és lucerna fejlődési állapota kedvezőbbre fordulhasson.

A gazdasági munkálatok nagyobbára szünetelnek és legfeljebb az erdei favágás, fahordás, trágyakihordás és ennek tergetésére szorítkoznak. Néhol még a jégárvák szintén folyamatban van. A hosszantartó tél a takarmányozás okozta nehézségeket mintegy állandóan fokozza, a jószág egészséges ugyan, de nagyon meglátszik a takarmányhiány, mely egyes helyeken a takarmány szokatlan nagy áraiban nyilvánul.

Miniszeri rendeletek.

14801. III. 1.

Magyar királyi Földmívelésügyi Miniszter.

Valamennyi városi és vármegyei törvényhatóságoknak.

Múlt évi december hó 20 án 106.723. szám alatt kelt leiratomban jeleztem azt, hogy az illetékes fő-

ispánok által kijelölt husziszgálói tanfolyam vezetőket Budapesten egy hónapos kurzuson egyöntetűen ki fogom képeztetni.

Minthogy ennek megfelelően a folyó évi januári tanfolyamon a székesfehérvári, kaposvári, nagykanizsai, szabadkai, újvidéki, szegedi, kecskeméti, kassai, miskolci, aradi, temesvári, kolozsvári, marosvásárhelyi, nagyszombati, gyulai, nagyvárad, debreczeni, nyíregyházi és nagyvárosi husziszgálói tanfolyam vezetői már kiképzést fognak nyerni, értesitem a törvényhatóságokat, hogy a laikusok részére tartandó tanfolyamok említett városok közbizághidjain megkezdhetők lesznek.

Felhívom ennél fogva a törvényhatóságokat, hogy a törvényhatóság területén megfelelő módon tegye közhírré, miszerint azok, kik a husziszgálói képesítést elnyerni óhajtják, a husziszgálók kiképzésére szolgáló szervezési szabályzata tárgyában 106.723. szám alatt kiadott rendelet 3. §-a értelmében elől említett tanfolyam vezetőknél f. évi február hó 1-től kezdve jelentkezhetnek.

Budapest 1909. évi január hó 29-én.

A miniszter helyett:

Államtitkár.

A városi Tanács ezen körrendeletre a következő határozatot hozta:

1824/1908.

Végezés.

Földmívelésügyi m. kir. miniszter urnak körrendeletét a városi tanács tudomásul vevén, eredetben levéltárba helyezni, hiteles másolatban pedig kiadni rendeli Csáky János vágóhídi igazgatónak — mint a debreczeni husziszgálói tanfolyam vezetőjének, oly felhívással, hogy amennyiben a husziszgálók kiképzésére szolgáló tanfolyamok szervezési szabályzata tárgyában kibocsátott 106.723/1908. sz. rendelet 2. §-ában foglalt rendelkezés értelmében — a megjelölt s ezek között a debreczeni közbizághídon is a tanfolyam csak az esetben kezdhető meg, ha a kiképzésre legalább tíz hallgató jelentkezett; ennél fogva a kiképzésre jelentkezőket a hivatott szervezési szabályzat 3., 4. és 5. §-ainak és egyéb rendelkezések szigorú betartása mellett vegye előjegyzésbe, a tanfolyam megkezdésének határidejét saját hatáskörében állapítsa meg és arról úgy a képesítést végző vizsgáló bizottság elnökét, mint az illető érdekelteket értesítse.

Egyben a Tanács a tanfolyam megkezdésére vonatkozólag a „Város” című hivatalos lapban hirdetmény közzétételét rendeli el s ugyanily hirdetménynek a hajdúvármegyei hivatalos lapban leendő közzétételét végett Hajdúvármegye alispánjához megkeresést intéz.

Miről Csáky János vágóhídi igazgató a miniszteri rendelet hiteles másolatával jkvton a „Város” c. lap a hirdetmény megküldésével és Hajdúvármegye alispánja helyben a hirdetmény megküldésével levélben értesítetnek.

Debreczen, 1909. évi február hó 11-én tartott tanácsülésből.

Kiadta:

Dr. Hegedűs
jegyző.

A belügyi és igazságügyi ministerek 140/1909. I. M. számú rendelete.

100,715.
III. /1908. B. M. számú körrendelet.

Az örökösödési eljárásról szóló 1894: XVI. t.-o. végrehajtása tárgyában 43.194/1895. I. M. szám alatt kibocsátott belügyi és igazságügyi ministeri rendeletek a külföldi rendjelek viszaszolgáltatására vonatkozó 10. §-a módosításáról.

Az örökösödési eljárásról szóló 1894: XVI. törvény cikk végrehajtása tárgyában 43.194/1895. I. M. sz. alatt kibocsátott belügyi és igazságügyi ministeri rendelet 10. §-ának 10. pontja szerint az elhunyt hagyatékában talált montenegrói rendjelek azok közé a külföldi rendjelek közé tartoznak, amelyeket halál esetében nem kell visszaszolgáltatni.

Mint hogy a montenegrói rendjelekre vonatkozólag újabban az 1908. évi június hó 1-én kezdődő érvényen az nyert megállapítást, hogy ezeket a rendjeleket halál esetében vissza kell szolgáltatni, az idézett rendlet 10. §-ának 10. pontja hatályon kívül helyeztetik.

Ehhez képest ezental az elhunyt hagyatékában talált montenegrói rendjelekre az idézett rendlet 10. §-ának utolsó előtti bekezdését kell alkalmazni.

Budapesten, 1909. évi január hó 3-án.

Günther s. k.
Andrássy s. k.

14,461.
VI-a -1909. B. M. számú körrendelet.

A cigányügy országos rendezésével megbízott Joanovich Sándor c. ministeri tanácsos, kormánybiztosnak e teendőiben való hatósági támogatására való felhívás.

(Valamennyi törvényhatóság első tisztviselőjének.)*

A cigányügyet országsszerűen véglegesen rendezni óhajtván, az e körüli teendők ellátásával kormánybiztos minőségben Joanovich Sándor c. ministeri tanácsost bízom meg.

A kormánybiztos címe: „a cigányügy országos rendezésével megbízott kormánybiztos“, ideiglenes irodája a magyar kir. belügyministeriumban van.

A kormánybiztos működését már megkezdvén, mindenekelőtt szükséges, hogy a cigányfaj számára, valamint a cigányok életmódjára, foglalkozására, kulturális és egyéb viszonyaira nézve megfelelő adatok álljanak rendelkezésére.

Evégből a m. kir. központi statisztikai hivatal az összes községi előjárásokhoz, valamint az összes városokhoz a tudomás végett idezirt** kérdőívekkel azonos kérdőívetek fog szétküldeni.

Erről Cimedet azzal a felhívással értesitem, hogy nevezett kormánybiztos az e körüli teendők ellátásánál, eljárásában a saját részéről is hathatósan támogassa és felkérésének a legjobb belátása szerint a lehetőségig eleget tegyen.

Ugyisint felhivom, hogy a Cimednek alárendelt hatóságokat utasítsa arra nézve, hogy a statisztikai hivatal útján közvetlenül hozzájuk küldött kérdőíveket helyesen, szabatosan, a tényleges állapotnak megfelelően, a legnagyobb körültekintéssel és lelkiismeretes gondossággal töltsék ki s azokat a kézhezvételtől számítandó 8 napon belül a m. kir. központi statisztikai hivatalhoz felterjesszék.

Budapesten, 1909. évi február hó 1-én.

Andrássy s. k.

* Ez a körrendelet Fiumára is kiterjed.

A városok területén lefektetett távbeszélő kábelhálózat rongálása.

A távbeszélő rohamos fejlődése következtében szükségessé vált, hogy a városok területén a távbeszélő-vezetékek mindinkább fokozottabb mérvben kábelben helyeztessenek el.

Ily munkák végrehajtása után a 15,128/1900 sz. kereskedelmi ministeri rendelet alapján az illető város hatóságának a kábelhálózat tervei megküldetnek, azon felkéréssel, hogy mindazon esetekben, midőn a kábelék helyén ők maguk végeztenek munkát, vagy ily munkák végzésére vállalatoknak, vagy iparosoknak engedélyt adnak, az illető posta- és távírdahivataltól vonalfelvigyázó kirendelését kérjék, illetőleg a felvigyázó kirendelésének kérésére az illető vállalatokat, vagy iparosokat a munkaengedély megadásá alkalmával kötelezzék oly megjegyzéssel, hogy a kábelék megrongálói ellen az 1888:XXXI. t.-c. 12. §-a alapján a büntető törvénykönyv 439. és 440. §-ai fognak alkalmazásba vétetni s ellenük a kártérítési eljárás is meg fog indíttatni.

Megjegyzendő, hogy a vonalfelvigyázó kirendelése címén a munkát végeztető hatóságok, vagy vállalatok, illetőleg iparosok terhére költségek nem számláltatnak fel.

A fent leirt intézkedések dacára a kereskedelemügyi minister úrtól vett értesülés szerint igen gyakran fordulnak elő kábelrongálások. A távírda- és távbeszélő-üzem biztonsága érdekében

ad I.

felhivom Cimedet, miszerint a kábelhálózat mentén végrehajtandó munkáknál, illetőleg a munkaengedélyek kiadásánál az idevonatkozó rendelkezések betartására szigoruan ügyeljen.

ad II.

felhivom Cimedet, hogy a vármegye területén levő rendezett tanácsú városokat utasítsa, miszerint a kábelhálózat mentén végrehajtandó munkáknál, illetőleg a munkaengedélyek kiadásánál az idevonatkozó rendelkezések betartására szigoruan ügyeljenek.

Budapesten, 1909. évi február hó 3-án.

A minister helyett:

Hadik s. k.
államtitkár.

8,573.
V-a -1909. B. M. számú körrendelet.

Az árvíz elleni védekezés.

(Valamennyi törvényhatóság első tisztviselőjének.)

A földmivelésügyi minister ur 1909. évi január hó 8-án 20,074/V-2. szám alatt kelt rendeletével felhívta Cimedet, hogy a vízáradások idejének közeledésére való tekintettel, az árvízvédekezés sikerének biztosítására megkívántató hatósági előintézkedéseket fogana tostitani el ne mulassza.

A földmivelésügyi minister ur e rendelkezésével kapcsolatban én is utasítom Cimedet, hogy a netalán

** A kérdőív csupán a törvényhatóságok részére hivatalból szétküldött mellékletes lapféldányokhoz csatolttatik.

bekövetkező árvízveszedelemmel szemben az élet-s vagyónbiztonság megóvása érdekében saját hatáskörében a legszélesebb körű elővigyázati intézkedéseket fogantatásisa.

Együttal értesitem, hogy a csendőrkerületi parancsnokságokat utasítottam, hogy árvízveszély alkalmával a csendőrség alosztályai a közigazgatási hatóságok és ármentesítő társulatok működését, különösen az élet-s vagyónbiztonság szempontjából kellően támogassák és a hozzájuk intézendő megkereséseknek haladéktalanul tegyenek eleget.

Budapesten, 1909. évi február hó 5. én.

A minister helyett:

Hadik s. k.

államtitkár.

Hírek.

— **Telekínálat.** *Borbély Józsefné* ajánlatot tett a városnak az Arany János-utca 43-ik számú ház eladására. A ház ára 30,000 korona. Miatán a város a Révész-utca kiszélesítése céljából az Antal-féle házat már megvette, valószínű, hogy az előzetes tárgyalások után ajánlani fogja ezen házastelek megvételét a közgyűlésnek, főleg, ha a háztulajdonos méltányosabb áron adja el a telket.

— **A város csatornázása.** A városi tanács folyó hó 15-én tartott ülésében a város általános csatornázási munkálatainak végrehajtásával a budapesti *Fried és Adorján* céget bízta meg, mint legolcsóbb ajánlattevőt. Ez a megbízás azonban feltételes. Feltételes főleg azért, mert a Tanács csak az előíránnyozott 1,400,000 K. erejéig jogosult eljárni a csatorna építkezésnél, a nevezett cég ajánlata szerint pedig ennek jóval több összegbe, körülbelül teljes két millió koronába kerül az építkezés. Szükségesnek tartotta tehát a Tanács jelentést tenni a bizottsági közgyűlésnek emez állapotról s kérni, hogy a hiányszó összeg erejéig megfelelő intézkedések tétessenek s csak ha az megtörténik, leendő véglegessé s feltétlenné a Fried és Adorján cég megbízása s kezdhet hozzá a Tanács a csatorna építkezéshez.

— **Kinevezés.** Ő felsége a debreczeni kir. törvényszék elnökévé Kulin Imre ítélőtáblai bírói címmel és jelleggel felruházott erzsébetvárosi kir. törvényszéki bírót nevezte ki.

— **A tanyai iskolák köréből.** A debreczeni tanyai állami elemi népiskolai tanítókat *Kovács József* polgármester, mint a gondnokság elnöke f. hó 13-ára egybehívta, hogy maguk közül a gondnokságha egy képviselőt válasszanak. Előbb azonban beszédet intézett az egybegyűlt tanítókhoz, kérve őket, hogy hivatásukat szeretettel és buzgalommal töltsék be. A város részéről biztosítja őket, hogy mindenkor megtalálják a támogatást. Majd Csányi Viktor kir. tanfelügyelő beszélt a tanítókhoz, bőles tanácsokat adva a nevelés, tanítás eredményes elérésére. A választás megejtetvén, az egybegyűlt tanítók a gondnokságban leendő képviseltetésükkel Nagy Sándor ebési tanítókat meg egyhangúlag. Ugyanezen alkalommal mutatkozott be Csongor Dániel ohafi tanító is,

kit a miniszter a tanyai iskolák igazgatásával bízott meg, formás beszédben kérve ki társainak támogatását.

— **Uj mezőgazdasági szeszfordék bejelentése.**

A hivatalos lap csütörtöki száma közli a pénzügyminiszternek azt a rendeletét, amely szerint fölhitatnak mindazok, akik az 1910. évi szeptember 1-én kezdődő 1910—1911. évi termelési időszakban új mezőgazdasági szeszfordék szándékoznak üzembe helyezni és azt kívánják, hogy ez a szeszfordék kontingensben részesítessék: hogy ebbeli igényeiket legkésőbbben a folyó 1909. évi április 1-ő napjáig annál a pénzügyigazgatásnál, amelynek kerületében a szóban forgó új mezőgazdasági szeszfordék üzembe helyezni szándékoznak, annál bizonyosabban jelentsék be, mivel az e határidő elmulasztásával tett bejelentések, melyek a fentírt napig az illetékes pénzügyigazgatásához be nem érkeznek, figyelembe vételni nem fognak.

— **Vadon Sándor alapítványa.** Vadon Sándor ügyvéd, a Debreczeni Kölcsonös Segélyző Egylet jogtanácsosa, városunk törvényhatósági bizottsági tagja ma 1000 koronás alapítványt tett le Fenyéri Zádor Lajos kir. tanácsnok, mint a Kereskedő-Társulat elnökének kezébe. Vadon Sándor nemes szívét mindnyájan ismerjük. Ott, ahol a szeretet nevében adni kell, mindenütt előljár. Az emberiség szenvedéseit átérzi és örül, ha zajtalanul jól tehet. Most, hogy a Debreczeni Kölcsonös Segélyző Egylet huszonöt éves jubileumát ünnepli, a színtérn huszonöt év óta ott szolgáló Vadon Sándor jogtanácsosnak az egylet 500 korona jubilaris ajánlékot szavazott meg. Ezen összeghez Vadon Sándor nyomban ugyanannyit tett és az így kikerekített 1000 koronát alapítvány gyanánt a Kereskedő-Társulatnak megküldötte egy meleg hangu levél kíséretében. A szép tett önmagát dicséri.

— **A városi tisztviselők fizetésrendezése.** A városi tisztviselők fizetésének tervezett rendezése alkalmából Szilágysomlyó város tisztviselői külön emlékiratban fordultak a belügyminiszterhez. A városok országos képviselői által kiküldött bizottság tervezete ugyanis a városokat lakosai száma és mai viszonyaik figyelembevételével osztályokba akarja sorozni s ehhez képest a fizetési fokozatokat és lakásberekét megállapítani. A beadvány szerint a bizottság ez osztályozás eszméjét Nyíregyháza város tisztviselőinek tervezetéből vette át, amely három csoportba osztja a városokat lakosai száma és a szerint, hogy vármegyei székhelyek-e vagy sem. Szilágysomlyó város tisztviselőinek beadványa szerint a városoknak ez osztályozása s ezen az alapon a városi tisztviselők helyzetének rendezése nem helyes. A maguk részéről ezt a kérdést legméltányosabban és legigazságosabban úgy vélik megoldhatónak, hogy csupán a törvényhatósági joggal fölruházott és a rendezett tanácsú városok között létessek különbség olyformán, hogy a törvényhatósági joggal fölruházott városok tisztviselői egy fizetési osztállyal nagyobb fizetési osztályba soroztassanak, de a rendezett tanácsú városok tisztviselőinek fizetését egyformán rendezzék. E mellett azonban nem elleneznék, hogy egyes nagyobb városok tisztviselői bizonyos pótlékban részesüljenek. A szilágysomlyói tisztviselő által kidolgozott tervezet szerint minden rendezett tanácsú város polgármestere a VII. fizetési oszt-

lályba, öt évi várakozási idővel, a főjegyző, tanácsosok, rendőrkapitány, úrvászáki főnök, tiszti főjegyző, tiszti főorvos, főmérnök, főérzsé, a VIII. fizetési osztályba soroztatnék és így tovább. A bizottság által kidolgozott tervezet is követeli a kvalifikáció egységes rendezését, tekintet nélkül a lakosság számára s így a beadvány szerint a fizetés tekintetében sem szabad különbséget tenni a városi tisztviselők között.

— **Osak egy virágzálat.** Csak egy virágzálat kért halottak napja alkalmából a József Kir. Herceg Szanatórium Egyesület. A magyar társadalom ritka lelkességgel karolta föl az egyesület ügyét s büszkén valljuk, hogy vármegyénk sorában viszonyaink szerint, a mi magyénk sem az utolsó a gyűjtésben. A József Kir. Herceg Szanatórium Egyesület fölkérte lapunkat, hogy a legmélyebb köszönetet tolmácsolják a nemeslelkű adakozóknak a egyben fölkérte lapunkat arra is, hogy közöljük a nemeslelkű adakozók neveit. Az emberbaráti ügy érdekében készséggel teszünk eleget az egyesület kérélmének. Megyénkben is egy virágzálatra adakoztak, közvetlen az egyesületnek küldötték adományaitak január 1-ig: Balmauzváros: Izraelita hitközség 28 korona. Hajdúbüszörmény: Polgármester 5 kor., Debrecezen: Antalffy Gyula 1 kor., Békés Emil, Bészler József 2—2 K, Biber Ilonka, Butala István 1—1 kor. Csanak József 3 kor., dr. Csath Sándor 1 kor. M. kir. dohánnyárgár igazgatósága 28 kor. 34 fill., Donhofer Jenő 3 kor., dr. Engel Ignác 2 kor., Erőss Lajosné, Ervovits Gyula Farkas Lehel 1—1 kor., Félégházai János. Zkor., dr. Gajzágó Béla 3 kor., Gál Samu, Gaszner Géza, Goldstein Karolina 2—2 kor., 3-ik honvédfőgyalozgervő tisztikara: 20 kor., Hepke Oszkár 1 kor., Hetényi Géza, Ildsi Gyuláné 2—2 kor., Kaszanyitzy Endre 1 kor., Konez Dezső 2 kor., Körner Adolf 3 kor., Láber Mihályné 1 kor., Longyel Imréné 10 kor., Likovich Sz. 50 fill., Magy. kir. kulturméraihi hivatal 7 kor 50 fill., Mihalovits Jenő 10 kor., Nagy Árpád 3 kor. 20 fill., Nagy Károly 2 kor., Nedeczky Ferenc 3 kor., Sonneckner százados, Schnell N., Szabó Mihály 2—2 kor., Dr. Széll Lászlóné 1 kor., Szent-Királyi Tivadarné 10 kor. Szepessy Antalné 3 korona, Szantkay Farkas, Szantkay Farkasné 1—1 kor., Takarékpénztár 5 kor., Takaréék és hitelintézet 5 kor., Tasnádi Ferenc 2 kor., Tóth Kálmán 1 kor., Ungvári Andorné 6 kor., Wesszer István 2 kor., Egyek: Csák Gyula 1 kor., Erhardt József 4 kor., Hódossy Sándorné 2 kor., Páulovics V. 1 kor., Hajdúbüszörmény: Friedrich Lajosné 2 kor., Konez Lajos 1 kor., Hajdudorog: Kovács István 1 kor., Hajdunánás: Chontos Margit és Ágnes 35 kor. 30 fill., Hajdúszoboszló: Adler Samuné 2 kor., Fischbein Szeréna 1 kor. 20 fill., Izraelita hitközség templomadománya 20 kor 78 fill., Körner Bétáné, Súlyhi Ferenc 2—2 kor., Veréb Mihály 80 fill., Hajdúszovát: Szerdabelyi Berta 2 kor., Váradai Gusztáv 1 kor., Kaba: Gartner Károly 2 kor., Ref. leányiskola 50 fill., Sári Mátyás 1 kor., Nádudvar: Simkó József 1 kor 50 fill., Püspöküladány: Barna Pálné, Baum Ferenc 2—2 kor., Fábian Károly 1 kor., Fejér Nándor 60 fill., Hegedűs József 3 kor 50 fill., Varga Sándor 1 kor., Zsigrai Róza 2 kor. Tégfás: Karacsay B. 10 kor., Községi Előjáróság 5 kor. Ezenkívül a járásonban eszközlött gyűjtésekből a főszolgabírók a következő adományokat küldötték be: a debreczeni járásból 121 kor 07 fill., a hajdúszoboszlói járásból 211 kor. 79 fill. A sanatóriumi bizottságok részéről a következő gyűjtések folytak be január 1-ig a központi pénztárba: a debreczeni szanat. bizottság temető gyűjtése 151 kor. 48 filléc, a hajdunánási szanat. bizottság gyűjtése 55 kor. 30 fill.

Szerkesztői üzenetek.

Tisztviselő. Sokat és sokszor írunk egy tisztviselő-lelepleléséről. Úgy látszik azonban, hogy illetékes körök nem pártolják az eszmét. A szél ellen nem akarunk harcolni. Szives bejegyzésével azonban a cikkelyt félretettük és alkalom adtán közöljük.

S. G. Nem tudjuk. Múltóztassák az adóigyszályhoz fordulni.

Hirdetmény.

A kisvárdai-vidéki gazdakör évente tartani szokott tenyész-bika vásárját 1909. évi március hó 14-én rendezi Kisvárdán Reizman Herman ur vasut állomás melletti gazdasági majorjában.

Tenyészállat vásárukat figyelmébe ajánljuk úgy a magánbirtokosok, mint különösen a községeknek, mert itt alkalmuk lesz arra, hogy a szükségesség apaállatokat — mind kiváló tenyészetekből — saját választások szerint és a m. kir. gazdasági kerületi felügyelőségek támogatásával is, a vételár három felvételkamatlan részletbeni fizetése és állami kedvezmény nyeresével is legelőnyösebben szerezhessek be.

Az eladásra bejelentett tenyészállatok március tizenharmadikán d. u. öt óráig okvetlen behajtandók és elhelyezendők a kijelölt korlátokba, hol a vevő közönség által d. u. öt óráig megszemlélhetőek és előre kiválaszthatók, a vásár azonban csak március tizennegyedikén d. e. 1/2 kilenc óraker kezdődik és aznap d. u. két óráig tart. A megvett állatok akár vasuton szállíthatnak, akár lábón hajtathatnak el, csak március 14-én d. u. 2 óraker bocsájthatnak ki és vehetők át.

Úgy az eladók, mint vevők kötelesek a megtörtént vételt vagy eladást a vásári iródban azonnal bejelenteni, hol a leszámolásnak megtörténte után a járlat levelek is nyomban átiratván, a vevőknek átadatik.

Községi előjárók és megbizottak által a hivatalos pecsét elhozandó.

Vásáruknak egy a bemutatandó állatok számaránya, mint minőség tekintetében is megnézésre érdemes lévén, van szerencsénk arra úgy az érdeklődőket, de különösen gazdaközönségünket, valamint a m. kir. gazdasági kerületi felügyelő urakat tisztelettel meghívni és szíves látogatásukat kérni.

Kisvárdai, 1909 február hó.

A kisvárdai-vidéki gazdakör.

830/1909.

Hirdetmény.

Néhai dr. Eiber Antal volt pesti orvos apátlan és anyátlan szegénysorsu árva leányok részére 6.000 K kihaziasítási alapítványt tett.

Ezen alapítványi tőke 1908. és 1909. évi kamatjövödelmét 240—240 koronát a belügyminiszerhoz a 1909. év végén oly szegénysorsu és jó erkölcsű apátlan, anyátlan magyar honos árva leányoknak fogja adományozni, kik az 1909. évben ugyancsak szegénysorsu, jó erkölcsű magyar állampolgárral házasságra léptek.

Ez azzal hozatik köztudomásra, hogy akik ezen alapítványi kamatjövödelmeiből részesülni óhajtának, kérvényüket közvetlenül a belügyminiszerhez a házasságra lépés után a folyó évben bármikor, de legkésőbb 1909. évi december hó 31-ig nyújthatják be, megjegyezvén, hogy az elnyerendő segély a folyó év végén jut kiosztásra.

A kérvények a következő okmányokkal szerelendők fel:

1. községi előjáróságai bizonyítvánnyal, vagy családi értesítővel, mellyel igazolandó, hogy a folyamodó nő apátlan, anyátlan árva,
2. mindkét házasságra lépett fél szegénységi, vagy vagyonatlansági bizonyítványával,
3. mindkét fél erkölcsi bizonyítványával,
4. házassági anyakönyvi kivonattal.

Az 1—3. pont alattiak ugyanazon községi előjárósági bizonyítványba is foglalhatók.

A pályázati kérvényben kifejezés adandó annak is, hogy a pályázó mily közpénztárnál óhajítja a segélydíjat — adományozás esetén — felvenni.

A kérvény magyar nyelven irandó s az esetleges nem magyar nyelvű mellékletek hiteles magyar fordítása is csatolandó.

Budapecsten, 1909. évi január hó 22-én.

A m. kir. belügyministerium.

1348/909. sz.

M. kir. államvasutak Üzletvezetősége Debreczenben.

Pályázati hirdetésny.

A magyar királyi államvasutak alulírott üzletvezetősége az 1909. év folyamán a debreczeni szertárban összegyűlő és nélkülözhetelvé váló ócska anyagokat értékesíteni óhajván, ezek eladásu céljából nyilvános pályázatot hirdet.

Az eladásra hirdetett XVI/15 tételű vasbádóg XVI/23 t. *vascső*-, XVI. 201 t. *forraszvas*-, és XVI. 204 t. *zuzottvasra* nézve megjegyeztetik, hogy azokra nézve csakis közvetlen fogyasztók, u. m. kisebb gyárosok, iparosok vagy gazdák pályázhatnak; kereskedők által ezen cikkek megvételére tett ajánlatok nem fognak tekintetbe vétetni.

Az év folyamán és időnként összegyűlő ócska papír lehetőleg teljes kocsirakomány összegyűlte után az 1909. évi december hóban összegyűlő pedig legkésőbb a következő 1910. évi január hó végéig fog az illető vevőnek rendelkezésre bocsátatni.

A magyar királyi államvasutak részéről határozottan kikötetik, hogy az anyagokért felajánlandó egységárok az anyagoknak a debreczeni szertárban való átvétele mellett tétlennek. Az anyagoknak vasuti kocskiba való felrakásáról a a vevő fél saját költségén tartozik gondoskodni. Oly kikötés tehát, hogy az anyag a fél által meghatározandó távolságra vagy valamelyik állomásig bérmentesen szállítását, határozottan melendő, mert az ilyen ajánlat figyelembe nem vétetik.

Azon esetekben, ha a vevő fél az anyagoknak vasuti kocskiba való felrakását nem saját emberei által eszközölteti, hanem azt az átadó szertár által kívánja foganatosíttatni, akkor szertárunk által ezen műveletért métermázsánként a következő árak fognak felszámíttatni és pedig:

1. vasbádóg-, csövek-, forrasz és zuzott vasért 7 (hét) fillér

2. papír-, hulladékért 11 (tizenny) fillér.

A fentebb felsoroltakon kívül az ajánlattevő magára nézve kötelezőknek elismeri az ócska anyagok eladására vonatkozó és 122,291/1896 szám alatt fennálló általános feltételeinket, melyeket saját és két tanu aláírásával és 60 fillér magyar okmánybélyeggel ellátva, okvetlenül ajánlatához csatolni tartozik.

Ezen feltételek nyomtatványtárunknál példányonként 30 fillérért megszerezhetők. Vidékieknek ezen feltételek a magyar királyi államvasutak nyomtatványtárához intézendő írásbeli megkeresésére a megfelelő ár és a szükséges postabélyeg előzetes beküldése esetén megküldetnek.

A pályázni kívánók kéretnek, hogy beirt ivenként 1 koronás magyar bélyeggel ellátott sértetlen borítékba tett és lepecsételt ajánlataikat a magyar királyi államvasutak üzletvezetőségeinek I osztályához (Piac-utca Tisza palota) következő címmel: *„Ajánlat ócska anyagok megvételére 1348/09 számhoz”* 1909. évi márczius hó 10-ik napjának déli 12 órájáig beuyjítani sziveskedjenek.

Az ajánlatok kizárólag ezen célra rendelt és egy példányban idemelékelt ajánlati nyomtatványon és annak rovatainak pontos kitöltése mellett állítandók ki.

Az ajánlati árak korona értékben számokkal és betűkkel olvashatóan kiteendők.

Nem az általán kiadott nyomtatványon kiadott vagy fentiekől eltérő feltételeket tartalmazó ajánlatok nem vehetők figyelembe:

Bánatpénzképen a megvenni szándékoltt anyagmennyiségnek és az azokért felajánlott egységárok szerint kiszámított értékösszeg 5 %-a. az ajánlat benyújtására kitűzött határnap előtt egy nappal déli 12 óráig készpénzben vagy állami letétre alkalmas értékpapirokban gyűjtőpénztárunknál leteendő.

A bánatpénzt vagy az arról szóló letéti jegyet, mely előbbi az ajánlattevő birtokában marad, az ajánlattal egy boríték alatt nem szabad beküldeni. A bánatpénz letétele az ajánlaton felemlendő.

Egyéb, vagy lebonyolított ügyletek biztosítására letétünkben levő bár felszabadult biztosítékok ezen ajánlatokhoz nem fogadtatnak el bánatpénzül.

Bánatpénz, vagy a fentidézett aláírt feltételek nélkül, ugyszintén elégtelen bánatpénznel nem sértetlen és lepecsételt borítékban vagy elkésve beérkezett ajánlatok, vagy olyanok, melyek a fentebb felsorolt feltételektől eltérő kikötéseket tartalmaznak, figyelembevételre nem számíthatnak, ugyszintén olyanok sem, melyekben javítások vagy vakarások fordulnak elő.

Pótajánlatok egyáltalában nem vétetnek tárgyalás alá.

Az ócska anyagoknak esetleges csomagolási költségeit a vevő cég tartozik viselni.

Az ajánlattevő ajánlatával annak felbontásától számított nyolc hétig kötelezettségben marad, ezt tehát időközben vissza nem vonhatja.

Az ajánlatok tetszés szerinti részmenyiségekre is szólhatnak, de a magyar királyi államvasutak üzletvezetősége is fentartja magának azon jogot, hogy tetszés szerinti részmenyiséget engedhessen át, melyek ajánló — ha csak annak ellenkezőjét kinen kötötte — elfogadni köteles.

A magyar királyi államvasutak üzletvezetősége fentartja magának továbbá a jogot, hogy ha az ajánlatok között — tekintet nélkül az ajánlott árakra — szabadon választhasson s hogy végre a cél elérésére bármi másféle intézkedéseket is tessen.

Budapecst, 1909. évi január hóban.

Az üzletvezetősé

(Utányomás nem díjazatik).